

Politiker och kärnkraft

Per Flensburg

Professor i informationssystem

Vi har just genomlidit en fascinerande valkampanj i så motto att politikerna har uppvisat en häpnadsväckande okunskap även om de mest elementära förhållandena. I en analys i radion hörde jag en retorikforskare påpeka att politikerna argumenterar inte, vilket de gjorde förr. Nu handlar det om att framföra ett budskap. I elementär marknadsföring kallas det för att exponera varan. Jag ska här visa hur fel det kan bli om man bara budskapar utan att ta reda på fakta bakom budskapet. Det handlar om kärnkraften.

Alla de borgerliga partierna och moderaterna i synnerhet, hävdar i varenda debatt så fort minsta tillfälle ges att vi måste bygga fler kärnkraftverk. Motiveringen är behovet av stabil och planerbar strömförsörjning. Det påstås att nuvarande regering avvecklar kärnkraften och att man lagt ner 6 av de 12 reaktorerna vi hade. Och rent siffermässigt stämmer det: Vi har idag tre anläggningar: Forsmarks kärnkraftverk (tre reaktorer), Oskarshamns kärnkraftverk (en reaktor) och Ringhals kärnkraftverk (två reaktorer). De två reaktorerna i Barsebäck stängdes redan 1999 respektive 2005. Dessutom stängdes två reaktorer i Oskarshamn 2015 respektive 2017 och ytterligare två reaktorer i Ringhals den 30 december 2019 respektive den 31 december 2020. Låt oss nu se varför dessa reaktorer stängdes.

Barsebäck stängdes för att det var fellokaliserat, det låg mitt i Skandinaviens folkrikaste region och ett haveri skulle ställa till med enorm skada och regionen riskerade att bli obeboelig för lång tid framöver. Därför blev man tvungen att riva Barsebäck. Man kan notera att 1) Planerbar kraft förutsätter stora anläggningar nära förbrukningsstället 2) Det är i Skåne den mesta kraften behövs. Alltså ett nytt Barsebäck!

De fyra övriga reaktorerna stängdes av rent ekonomiska skäl. För att de skulle kunna drivas säkert krävdes så stora investeringar att det helt enkelt inte betalade sig. Elpriserna var för låga. För att det ska löna sig att producera kärnkraft måste de vara fortsatt höga och det är ju inte tanken med att tillföra mer kärnkraft. Sedan 2018 har det för övrigt varit fritt fram att bygga kärnkraftverk i Sverige så de borgerligas påståendet om att regeringen hindrar utbyggnad är felaktigt. Det är mycket märkligt att regeringen inte kraftfullare dementerat detta.

Förutom att säkra tillgång på planerbar ström så är ett annat syfte med ökad kärnkraft att minska klimathotet. Inte heller här tänker efter särdeles mycket. Om vi ska nå 1,5% målet måste vi minska utsläppen av CO₂ med 38% per år. Med nuvarande utsläpp har vi 7 år, 111 dagar, 7 timmar och 30 min på oss. Att bygga ett kärnkraftverk tar minst 10 inkl all planering och tillståndsgivande. Den finska kärnkraftsreaktorn Olkiluoto 3 skulle enligt planerna ha tagits i drift 2009 men kom igång först i år, alltså 24 års försening enbart!!! Ny kärnkraft i Sverige har ytterst lite betydelse för det akuta klimathotet. Men då hävdar man att det kan byggas små kraftverk av prefabricerade moduler. Gentemot detta finns minst tre invändningar: 1) Ingen sådan reaktor har byggts hittills. Det är en oprövad

teknik som inte kan införas i massiv skala utan lång erfarenhet 2) Dessa små kärnkraftverk skulle ligga nära förbrukningsställena. Det krävs tillstånd från kommunerna och hur många kommuner skulle gå med på det? Man stoppar ju vindkraftverken, varför skulle man inte stoppa kärnkraftverk? Och vem vill bo granne med ett kärnkraftverk? 3) En planerbar el kräver stora anläggningar så antingen är påståendet fel eller så hjälper små anläggningar inte alls.

Det finns alltså mycket goda skäl att inte bygga ut kärnkraften men det märkliga är att vänstersidan inte alls framför dessa. Det är fritt fram att bygga fler kärnkraftverk, det finns inte längre extra skatt på kärnkraftsel, men ingen bygger ut! Varför säger inte Magdalena Andersson detta, klart och tydligt? Det är i Skåne det behövs el men där kan man inte bygga något kärnkraftverk.